

การจัดการที่พักแบบ

Small Luxury and Boutique Hotel

โรงแรมบูติก (*Boutique Hotel*) เกิดครั้งแรกในกรุงลอนดอน ประเทศอังกฤษราว 20 กว่าปีมาแล้ว ซึ่งในช่วงเวลานั้น เป็นเวลาที่โรงแรมเชน (chain hotel) ซึ่งเน้นความหรูหราและมีขนาดใหญ่ เป็นแบบ conventional หรือ business hotel รุกเข้าสู่ลอนดอนและยุโรปอย่างหนัก และเพิ่มจำนวนอย่างรวดเร็ว เรียกได้ว่าตลาดโรงแรมของยุโรปและของโลกตอนนั้นเป็นการแย่งชิงพื้นที่กันเองระหว่างโรงแรมเชนซึ่งส่วนมากมาจากอเมริกา โดยแข่งกันที่จำนวนห้อง ความหรูหรา และบริการด้วยมาตรฐานความสะอาดสบาย ครบวงจร

ในการแข่งขันกับโรงแรมเชนที่มีอำนาจทุนและการตลาดมากกว่า และตอบสนองต่อไลฟ์สไตล์ของนักท่องเที่ยวยุคใหม่ได้ดีกว่า จึงกลายเป็น “โรงแรมทางเลือก” สำหรับนักเดินทางยุคใหม่ที่แสวงหาประสบการณ์ที่แตกต่าง โดยอเมริกาเป็นชาติแรกที่เรียกโรงแรมลักษณะดังกล่าวด้วยคำคุณศัพท์ “บูติก”

เป็นโรงแรมที่เน้นการตกแต่ง ภายในที่หรูหราและทันสมัย มีสิ่งอำนวยความสะดวกครบครันและสร้างบรรยากาศภายในที่ดูแตกต่างจากโรงแรมชั้นนำทั่วไป เนื่องจากกลุ่มลูกค้าที่เข้าพักเป็นคนรุ่นใหม่ ราคาที่พักราคาที่สูงและมีบริการอื่นๆ ตามที่ผู้เข้าพักต้องการ มีจำนวนห้องพักร้อยกว่าโรงแรมทั่วไป (มักจะมีตั้งแต่ 3 – 100 ห้อง) ในปัจจุบันในประเทศไทยหลายๆ พื้นที่ท่องเที่ยว มีการก่อสร้างโรงแรมประเภทนี้ เพื่อรองรับตลาดที่เปลี่ยนแปลงไป เช่น ภูเก็ต เกาะสมุย

hip (highly individual place)

ทันสมัย มีสไตล์ และ Hipper คือ คนที่มีความรู้หรือตระหนักถึงเทรนด์ที่กำลังอยู่ในกระแส เป็นคำศัพท์ที่มีนัยและกลืนอายุแห่ง “ความเป็นแฟชั่น” หรือความทันสมัยค่อนข้างมาก

ฮิปโฮเต็ล (hip hotel) : จัดเป็นโรงแรมบูติกประเภทหนึ่ง โรงแรมที่มีดีไซน์โดดเด่น ทันสมัย และสะท้อนความเป็นตัวเองของโรงแรมและแขก ขณะที่รายละเอียดอื่นๆ ก็ช่วยส่งเสริม “ความฮิป” ของโรงแรมในภาพรวมด้วย เช่น อยู่บนทำเล “ฮิป” หรือ “คนฮิป” ชอบมาเที่ยว

Marketing Boutique Hotel

กลุ่มเป้าหมาย : โรงแรมบูติกมักตั้งกลุ่มเป้าหมายเป็นคนรุ่นใหม่ที่ชื่นชอบความแตกต่าง และนิยมเป็นตัวของตัวเอง รวมทั้งต้องการแสดงออกซึ่งไลฟ์สไตล์และ “ตัวตน” ผ่านรูปแบบการเดินทาง ซึ่งคนกลุ่มนี้ส่วนใหญ่อยู่ในวัยหนุ่มสาว หรือคนที่มี “ใจหนุ่ม” และมีหน้าที่การงานและรายได้ดี ทั้งนี้เพราะโรงแรมบูติกหลายแห่งมีราคาสูง บางแห่งราคาอาจสูงเกือบเท่าโรงแรมหรู แต่ถึงจะแพง กระแส “บูติก” ก็ยังมาแรงด้วย คุณค่าการบริโภคในแง่ของการแสดง “ตัวตน” และตอบสนองไลฟ์สไตล์ของตนผ่านตัวสินค้าที่บริโภคที่ผ่านมา โรงแรมบูติกหลายแห่งมักเป็นที่นิยมชื่นชมของกลุ่มคนจากวงการบันเทิง แฟชั่น โฆษณา และวงการอื่นๆ ที่

ต้องใช้ความคิดสร้างสรรค์ มาใช้บริการเพื่อหาแรงบันดาลใจจากดีไซน์ของโรงแรม รวมถึงกลุ่มคนที่มีความเป็นตัวเองสูง หรือ “hip” ก็มักนิยมโรงแรมลักษณะนี้ ซึ่งคนสองกลุ่มนี้มักเป็นผู้นำแฟชั่นหรือต้นแบบไลฟ์สไตล์ใหม่ๆ หรือ trend setter ในสังคม ประสบการณ์ในโรงแรมของพวกเขาจึงมักถูกใช้เป็นเครื่องมือในการโฆษณาประชาสัมพันธ์ของโรงแรมไปด้วย

กลยุทธ์การตลาด : จากข้อจำกัดด้านเงินทุน และสาขาซึ่งไม่มี (มาก) เหมือนโรงแรมเซน กลยุทธ์หนึ่งที่ใช้คือการสื่อสารถึงกลุ่มเป้าหมายโดยตรง หรือผ่านเว็บไซต์ โดยเนื้อหาส่วนใหญ่มุ่งที่จะขายประสบการณ์ และภาพลักษณ์ของ “ความเป็นบูติก” เชื่อมโยงกับความงาม ประวัติศาสตร์ หรือความเป็นท้องถิ่น (locality) ของทำเลตรงนั้น นอกจากนี้ “word-of-mouth” โดยสื่อมวลชนหรือผู้นำทางความคิด (opinion leader) โดยเฉพาะทางด้านแฟชั่นและไลฟ์สไตล์ หรือ celebrity ของกลุ่มเป้าหมายก็เป็นอีกวิธีที่นิยมทำ เพราะช่วยเพิ่มความน่าเชื่อถือ และความทันสมัยให้กับโรงแรม โรงแรมบูติกหลายแห่งให้บริการ หรือเป็นสมาชิกบริษัทที่ให้บริการด้านเทคโนโลยี การตลาด และประชาสัมพันธ์ในตลาดโลกให้กับโรงแรมกลุ่มนี้ โดยบริษัทเหล่านี้จะเข้ามารวบรวมโรงแรมบูติกเป็นกลุ่มก้อน แล้วทำการตลาดไปทั่วโลกให้กับโรงแรมสมาชิก อันเป็นการประยุกต์มาจากจุดแข็งด้านการตลาดของโรงแรมเซน ปัจจุบัน บริษัทลักษณะนี้มีอยู่มากมายในตลาดโลก เช่น The Small Luxury Hotels of the World, SRS-Worldhotels และ Design Hotels TM เป็นต้น

รีสอร์ทเพื่ออนุรักษ์สิ่งแวดล้อม

Ecotourism Resort

โรงแรมแนว Eco เพื่ออนุรักษ์สิ่งแวดล้อม หลายๆ คนคงเคยคุ้นเคยหรือได้ยินคำว่า Eco มาบ้างใช้ไหมคะ ไม่ว่าจะเป็น Eco Car, Eco Tourism, Eco Lodge หรือ Eco Resort

คำว่า Eco ที่ใครๆ นำมาใช้กันมากมายนั้น มาจากคำว่า Ecology แต่เราเอามาเรียกกันแค่ Eco กันสั้นๆ ถ้าแปลตรงๆ คือ ระบบนิเวศวิทยา คือเป็นคำที่เกี่ยวกับธรรมชาติ หรือ สิ่งแวดล้อมนั่นเอง ปัจจุบันเราเริ่มที่จะตระหนักถึงการอนุรักษ์ในสิ่งแวดล้อมมากขึ้น ดังนั้นไม่ว่าในเรื่องอะไรจะคำนึงถึงสิ่งแวดล้อมด้วย รวมถึงในด้านการท่องเที่ยวด้วย ไม่ว่าจะเป็นการจัดโปรแกรมท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ธรรมชาติ หรือ โรงแรมเพื่อสิ่งแวดล้อม

ลักษณะของ Eco Resort

- ไม่ทำลายสิ่งแวดล้อม มีการจัดการแบบประหยัดพลังงาน
- กลมกลืนและไม่รุกรานธรรมชาติ
- รักษาสีเขียว เช่นปลูกสร้างมาจากธรรมชาติ
- มักมีกิจกรรมเกี่ยวกับอนุรักษ์ธรรมชาติให้กับผู้เข้าพัก

โรงแรมสีเขียว Green Hotels

โรงแรมสีเขียว (Green Hotel) หรือโรงแรมเพื่อสิ่งแวดล้อม หมายถึง โรงแรมที่มีการบริหาร

จัดการธุรกิจ โดยมุ่งเน้นการใช้พลังงานรวมถึงการใช้ทรัพยากรธรรมชาติอย่างรู้คุณค่า ลดความสิ้นเปลือง อีกทั้งเป็นการจัดการที่ไม่ก่อให้เกิดความเสียหายต่อสภาพแวดล้อมทางธรรมชาติ ภายใต้แนวคิดหลัก “รู้ประหยัด รักรักษาสิ่งแวดล้อม” เช่น โรงแรมที่อยู่ใกล้แม่น้ำหรือทะเลมีบ่อบำบัดน้ำเสีย โรงแรมมีการประหยัดพลังงานไฟฟ้า โดยใช้หลอดไฟแบบประหยัด

ระบบระบายความร้อนด้วยอากาศใต้ทะเล, การติดตั้งโคมไฟอัจฉริยะซึ่งช่วยประหยัดพลังงาน ตลอดจนสวนสมุนไพรที่ปลูกด้วยปุ๋ยอินทรีย์ และสถานสปาที่ก่อสร้างจากโคลนทั้งหลายทั้งหลังนั้น ล้วนแล้วแต่ถูกเนรมิตขึ้นมาเพื่อดึงดูดนักท่องเที่ยวผู้ใส่ใจว่าตัวเองก่อมลภาวะมากน้อย

โรงแรมที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม

ซิกส์ เซนส์ ไฮด์อะเวย์ ซึ่งตั้งอยู่ทางตอนใต้ของอำเภอหัวหิน พนักงานในชุดเครื่องแบบที่สวมใส่สบาย คล้ายชุดนอน ใช้จักรยานเป็นพาหนะในการเดินทางไปมาบริเวณรอบ ๆ รีสอร์ทขนาด 75 ไร่แห่งนี้ ภายใต้ร่มเงาจากต้นปาล์มและต้นกล้วย บ้านพักที่แยกเป็นหลังๆ ซึ่งก่อสร้างจากวัสดุตามธรรมชาติ โดยภายในห้องพักแทบจะไม่มีข้าวของชิ้นใดที่ผลิตจากพลาสติกเลย นอกจากนี้ ยังมีแผ่นพับที่ดึงดูดใจให้นักท่องเที่ยวหันมาชดเชยการปล่อยมลภาวะระหว่างเดินทางทางอากาศวางอยู่ข้างเตียงด้วย รีสอร์ทแห่งนี้ ภูมิใจนำเสนอฟาร์มเห็ด,สปาโคลน,สวนสมุนไพร,เครื่องทำน้ำอุ่น พลังงานแสงอาทิตย์ และระบบเครื่องปรับอากาศที่จะปิดอัตโนมัติเมื่อแขกเปิดประตูออกจากห้อง

Banyan Tree ภูเก็ต ประเทศไทย: สร้างบนพื้นที่ทิ้งขยะ จนกลายมาเป็นพื้นที่สีเขียว แสดงให้เห็น

พลังของการท่องเที่ยว บริษัท Banyan Tree สามารถเปลี่ยนแปลงพื้นที่รกร้างให้เป็นป่าชุ่มชื้นได้ในพริบตา โรงแรมนี้สร้างพื้นที่ ที่ให้แรงบันดาลใจให้ผู้ที่เข้าพัก หรือ ผู้ที่มาเยี่ยมเยือนทุกครั้ง หัวใจสำคัญของที่นี่คือความรับผิดชอบต่อสังคม เงินที่ได้จากการเข้าพักจะมีส่วนช่วยเหลือบรรยาอากาศธรรมชาติและหมู่บ้านรอบๆ ด้วย

Anantara Resort & Spa Golden Triangle สามเหลี่ยมทองคำ ประเทศไทย: ตั้งอยู่ในจังหวัดเหนือสุดของประเทศไทย โรงแรมช่วยเหลือและสนับสนุนโครงการอนุรักษ์และรักษาช้างไทย ซึ่งเป็นโครงการภาครัฐ โครงการนี้ต้องการให้ช้างไทยได้มีที่อยู่ในธรรมชาติและป้องกันอันตรายแก่ช้าง โครงการนี้คล้ายๆกับการสร้างหมู่บ้านช้างให้กับช้าง โดยเปิดให้นักท่องเที่ยวเข้าชม รวมถึงบริการขี่ช้างเข้าป่า และดูช้างชนช้าง

เกณฑ์ด้านสิ่งแวดล้อม

1. นโยบายด้านสิ่งแวดล้อม

- การกำหนดนโยบายด้านสิ่งแวดล้อมเป็นลายลักษณ์อักษร
- มีการจัดซื้อจัดจ้างสินค้าและบริการที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม

2. การจัดการน้ำเสีย

- มีการดำเนินระบบบำบัดน้ำเสีย
- มีผลการวิเคราะห์คุณภาพน้ำทิ้ง ภายใน 12 เดือน
- มีการเก็บรวบรวมและส่งกำจัดขยะอย่างเหมาะสม

3. ความปลอดภัย

- การจัดการเชื้อเพลิง ก๊าซและสารพิษ เป็นไปตามกฎหมาย
- มีอุปกรณ์เตือนภัยและดับเพลิงติดตั้งตามจุดต่างๆ ทางออกฉุกเฉิน/ทางหนีไฟ

4. การจัดการขยะ

- มีโครงการลดการเกิดของเสีย
- มีการแยกประเภทขยะมูลฝอย
- มีการเก็บรวบรวมและส่งกำจัดขยะอย่างเหมาะสม

5. การใช้พลังงานและทรัพยากร

- มีการรณรงค์ประชาสัมพันธ์ภายในโรงแรมเรื่องการประหยัดน้ำ
- มีการรณรงค์ประชาสัมพันธ์ภายในโรงแรมเรื่องการประหยัดพลังงาน
- มีการตั้งอุณหภูมิเครื่องปรับอากาศบริเวณพื้นที่ส่วนกลางไม่ต่ำกว่า 25°ซ
- ใช้หลอดไฟประหยัดพลังงาน

6. อากาศและเสียง

- มีการควบคุม/จัดการเขม่าควันที่เกิดจาก Boiler
- มีการควบคุมเสียงดังรบกวน

7. ผลกระทบต่อระบบนิเวศ

- - มีพื้นที่ปลูกต้นไม้ลงดิน
- - ส่งเสริมการปลูกพืชท้องถิ่น
- - ไม่มีการปรับปรุงภูมิทัศน์ที่อาจก่อให้เกิดผลกระทบต่อระบบนิเวศ

8. ผลกระทบต่อชุมชนโดยรอบ

- - มีการดำเนินกิจกรรมด้านสิ่งแวดล้อมร่วมกับชุมชนในพื้นที่
- - มีที่ว่างโดยรอบอาคารไม่น้อยกว่า 2 เมตร

อุปกรณ์ควบคุมอุณหภูมิ

- **เทอร์โมสแตท** การเปิดและปิดวงจรไฟฟ้าให้อุปกรณ์ทำความร้อนหรืออุปกรณ์ทำความเย็นเริ่มต้นทำงานและหยุดทำงานได้โดยอัตโนมัติ สามารถตรวจจับได้ว่ามีคนอยู่ในห้องหรือไม่ ถ้าไม่มีการเคลื่อนไหวใดๆ เลยภายในห้องสักช่วงเวลาหนึ่ง ระบบแอร์ก็จะหยุดทำงาน หรือไม่ก็ลดระดับเข้าสู่โหมดประหยัดพลังงาน และเมื่อลูกค้ากลับเข้ามาในห้องพัก ระบบแอร์ก็จะกลับมาทำงานอีกครั้ง
- **รักษโลกด้วยแผงโซลาร์เซลล์** การใช้พลังงานจากแสงอาทิตย์เพื่อผลิตพลังงานภายในตัวอาคาร ภายในวันที่มีแสงแดดมากจะสามารถช่วยให้เจ้าของโรงแรมสามารถประหยัดค่าใช้จ่ายด้านนี้ลงไปได้มากเลยทีเดียว และเมื่อวันไหนแสงแดดไม่มากพอก็สามารถกลับมาใช้พลังงานจากแหล่งพลังงานปกติได้โดยไม่มีปัญหา
- **ขยะอิเล็กทรอนิกส์** จอโทรทัศน์และจอคอมพิวเตอร์เองต่างก็มีสารเคมีที่เป็นอันตรายต่อสิ่งแวดล้อม ปัจจุบันนี้เราหันมานิยมใช้โทรทัศน์จอแบนและแอลซีดีโม니터กันมากขึ้นเรื่อยๆ เพราะอย่างน้อยผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมของจอประเภทดังกล่าวก็ยังไม่เด่นชัดเท่ากับจอโทรทัศน์และจอคอมพิวเตอร์ที่ไม่ใช่จอแบนนั่นเอง
- **รักษโลกด้วยการเปลี่ยนหลอดไฟ** หลอดอินแคนเดสเซนต์ 60 วัตต์จะมีราคาถูกเพียงหลอดละประมาณ 20 บาท แต่ก็ใช้งานได้เพียงปีเดียวเท่านั้น ในขณะที่หลอดฟลูออเรสเซนต์ 60 วัตต์ หรือหลอดประหยัดพลังงานจะมีราคา 50-100 บาท แต่สามารถใช้ได้ยาวนานถึง 6 ปีเลย
- **ประหยัดและรักษาสิ่งแวดล้อมด้วยการดูแลรักษาอุปกรณ์ เปลี่ยนคอมพิวเตอร์ให้บางลง** การเปลี่ยนจากเครื่องพีซีธรรมดาๆ จะสามารถลดคาร์บอนไดออกไซด์ที่เกิดจากการทำงานของเครื่องคอมพิวเตอร์ได้กว่า 54 เปอร์เซ็นต์

โฮมสเตย์ (Homestay)

โฮมสเตย์ (ที่พักสัมผัสวัฒนธรรมชนบท) หมายถึง การท่องเที่ยวรูปแบบหนึ่ง ซึ่งนักท่องเที่ยวจะต้องพักร่วมกับเจ้าของบ้านชายคาเดียวกัน และศึกษาธรรมชาติ วิถีชีวิตไทยหรือวัฒนธรรมไทย โดยมีการจัดบริการ และสิ่งอำนวยความสะดวกตามสมควร และได้ขึ้นทะเบียนต่อสำนักงานพัฒนาการท่องเที่ยว

การท่องเที่ยวโดยชุมชน community base sustainable tourism (CBT) การท่องเที่ยวที่คำนึงถึงความยั่งยืนของสิ่งแวดล้อม สังคม และวัฒนธรรม กำหนดทิศทางโดยชุมชน จัดการโดยชุมชนเพื่อชุมชน และชุมชนมีบทบาทเป็นเจ้าของมีสิทธิในการจัดการดูแลเพื่อให้เกิดการเรียนรู้แก่ผู้มาเยือน โดยมองว่าการท่องเที่ยวต้องทำงานครอบคลุม 5 ด้าน พร้อมกัน ทั้งการเมือง เศรษฐกิจ สังคม วัฒนธรรม และสิ่งแวดล้อม โดยมีชุมชนเป็นเจ้าของและมีส่วนในการจัดการ

การท่องเที่ยวแบบยั่งยืน การท่องเที่ยว รวมถึงการจัดการบริการอื่นๆ ทั้งในปัจจุบันและอนาคต โดย (๑) ต้องดำเนินการภายใต้ขีดความสามารถของธรรมชาติ ชุมชน ขนบธรรมเนียม ประเพณี วัฒนธรรม วิถีชีวิตที่มีต่อขบวนการท่องเที่ยว (๒) ต้องตระหนักดีต่อการมีส่วนร่วมของประชากร ชุมชน ขนบธรรมเนียม ประเพณี วัฒนธรรม วิถีชีวิตที่มีต่อขบวนการท่องเที่ยว (๓) ต้องยอมรับให้ประชาชนทุกส่วนได้รับผลประโยชน์ทางเศรษฐกิจที่เกิดจากการท่องเที่ยวอย่างเสมอภาคเท่าเทียมกัน (๔) ต้องชี้ นำภายใต้ความปรารถนาของประชาชนท้องถิ่นและชุมชนในพื้นที่ท่องเที่ยวนั้นๆ

ความเป็นมาของโฮมสเตย์ไทย นโยบายรัฐบาลที่เน้นบทบาทการพัฒนาชุมชน และการที่รัฐบาลออกกฎหมาย การกระจาย อำนาจสู่ ท้องถิ่น เป็นแรงผลักดันให้องค์กร ท้องถิ่น และ หน่วยงานต่างๆ ให้ความสำคัญกับ การสร้างรายได้ ให้กับชุมชนโดยใช้ การท่องเที่ยวเป็นจุดขาย จึงทำให้เกิดกิจกรรม การท่องเที่ยว หลายรูปแบบในชุมชน ซึ่งการจัดกิจกรรม Home Stay ก็เป็นรูปแบบ การท่องเที่ยวที่ได้รับความสนใจมาก ทั้งจากองค์กรท้องถิ่น องค์กรเอกชน และหน่วยงานภาครัฐ

ยุคเริ่มต้น (ปี 2503-2525) กระจายอยู่ในกลุ่มนิสิต นักศึกษา กลุ่มออกค่ายอาสาพัฒนาชนบท ต้องเรียนรู้วิถีชีวิต รับทราบปัญหาในชนบท เพื่อนำมาพัฒนาสังคมตามอุดมคติ กระจายอยู่ในกลุ่มนักท่องเที่ยวชาวต่างชาติ ที่นิยมทัวร์ป่า โดยเฉพาะในแถบภาคเหนือ ของประเทศไทย นักท่องเที่ยว จะพักตามบ้านชาวเขา โดยจุดพักนั้นจะขึ้นอยู่กับเส้นทางเดินป่า

ยุคกลาง (ปี 2526-2536) กลุ่มนักท่องเที่ยวชาวต่างชาติที่นิยมทัวร์ป่า เริ่มได้รับความนิยมนมากขึ้น การพักค้างในรูปแบบ Home Stay ได้รับการพัฒนารูปแบบและกิจกรรม โดยกระจายไปยังหมู่บ้านชาวเขา ที่กว้างขวางมากขึ้น ในระยะนี้ มีการท่องเที่ยวในรูปแบบทัวร์ป่าที่มีการจัด Home Stay เริ่มสร้างปัญหาสังคม อาทิ ปัญหายาเสพติด ปัญหาโสเภณี ปัญหาการปล้น ขโมย ปัญหาการฆ่าชิงทรัพย์

ยุคตั้งแต่ปี 2537 - ปัจจุบัน ยุคนี้เป็นการเน้นกระแส การพัฒนาสังคมสิ่งแวดล้อม พบว่า การท่องเที่ยว จะมีแนวโน้มที่จะเป็นการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ ในระยะประมาณปี 2537-2539 ในกลุ่มนักท่องเที่ยวชาวไทย เริ่มมีการท่องเที่ยวในรูปแบบ Home Stay โดยกลุ่มนำร่องคือ กลุ่มที่เป็นนักกิจกรรมสังคม ทั้งรุ่นเก่า และ รุ่นใหม่พื้นที่ที่ดำเนินการเรื่อง Home Stay ก็จะเป็นพื้นที่ ที่องค์กรพัฒนาเอกชนไทย เข้าไปดำเนินการ เช่น เกาะยาว จ.พังงา (กลุ่มประมงชายฝั่ง/อวนลาก อวนลุน) หลังจากพื้นที่เกาะยาว จ.พังงา ได้มีพื้นที่อื่นเพิ่มขึ้น อาทิ หมู่บ้านคีรีวง จ.นครศรีธรรมราช บ้านแม่ทา จ.เชียงใหม่ (กลุ่มเกษตรทางเลือก)บ้านผู้ใหญ่วิบูลย์ เขยเฉลิม (เกษตรยั่งยืน)

ปี 2539 เป็นต้นมา ได้มีการเคลื่อนไหวขึ้นในกลุ่มนักธุรกิจ ผู้ประกอบการ ด้านการท่องเที่ยว โดยนำเสนอรูปแบบ การท่องเที่ยวผสมผสานระหว่าง Adventure Ecotourism และ Home Stay

รัฐบาลได้ประกาศในปี 2541-2542 เป็นปีท่องเที่ยวไทย (Amazing Thailand) ทุกหน่วยงาน ของภาครัฐมีนโยบาย สนับสนุนกิจกรรมทางการท่องเที่ยว ทำให้เกิดการจัดการท่องเที่ยว ในแหล่งชุมชน และขยายกิจกรรม Home Stay เพิ่มมากขึ้น เช่น หมู่บ้านวัฒนธรรมผู้ไทยบ้านโคกโก่ง อ.กุฉินารายณ์ จ.กาฬสินธุ์ บ้านทรงไทยปลายโพงพาง อ.อัมพวา จ.สมุทรสงคราม รวมทั้งพื้นที่ชนกลุ่มน้อย หมู่บ้านชาวเขาก็มมีการสนับสนุนการจัดกิจกรรม Home Stay

ปัจจุบัน การท่องเที่ยวเชิงนิเวศ (Ecotourism) ได้รับความนิยมเพิ่มมากขึ้น ทั้งในกลุ่มชาวไทยและชาวต่างประเทศ มีการจัดกิจกรรม การท่องเที่ยวในแหล่งชุมชน เพื่อศึกษาเรียนรู้วิถีชีวิต วัฒนธรรม ทัศนกรรมของท้องถิ่น โดยมี Home Stay ที่มีความหมายมากกว่า เป็นที่พัก เนื่องจากเป็นรูปแบบการท่องเที่ยวอย่างหนึ่ง ซึ่งยึดเอารูปแบบ ที่พักเป็นศูนย์กลางและจัดให้มีกิจกรรมในด้านต่างๆ ตามความต้องการของนักท่องเที่ยว ซึ่งยึดเอารูปแบบที่พักเป็นศูนย์กลาง และจัดให้มีกิจกรรมในด้านต่างๆ ตามความต้องการของนักท่องเที่ยว รวมอยู่ด้วย

การท่องเที่ยวเชิงนิเวศ หมายถึง การท่องเที่ยวอย่างมีความรับผิดชอบในแหล่งธรรมชาติที่มีเอกลักษณ์เฉพาะถิ่น และแหล่งวัฒนธรรมที่เกี่ยวข้องกับระบบนิเวศ สิ่งแวดล้อมและการท่องเที่ยว โดยมีกระบวนการเรียนรู้ร่วมกันของผู้ที่เกี่ยวข้อง ภายใต้การจัดการอย่างมีส่วนร่วมของท้องถิ่น เพื่อมุ่งเน้นให้เกิดจิตสำนึกต่อการรักษาระบบนิเวศอย่างยั่งยืน

คุณสมบัติโฮมสเตย์เบื้องต้น มี 6 ประการ ดังนี้

1. เจ้าของบ้านและสมาชิกในครอบครัวต้องถือว่า การทำโฮมสเตย์เป็นเพียงรายได้เสริม นอกเหนือจากรายได้หลักของครอบครัว
2. มีห้องพักหรือพื้นที่ใช้สอยภายในบ้านเหลือและไม่ได้ใช้ประโยชน์ สามารถนำมาดัดแปลงให้นักท่องเที่ยวเข้าพักได้ ไม่เกิน 4 ห้อง หรือนักท่องเที่ยวพักได้ไม่เกิน 20 คน ต่อหลัง
3. นักท่องเที่ยวต้องเข้าพักค้างแรมในบ้านเดียวกับเจ้าของบ้านอาศัยอยู่ โดยมีโอกาส

แลกเปลี่ยนเรียนรู้วัฒนธรรมและวิถีชีวิตระหว่างกัน

4. สมาชิกในครอบครัวต้องมีความยินดีและเต็มใจที่จะรับนักท่องเที่ยวให้เข้ามาพักค้างแรมในบ้าน พร้อมทั้งถ่ายทอดวัฒนธรรมอันดีงามของท้องถิ่นนั้นแก่นักท่องเที่ยว
5. เจ้าของบ้านและสมาชิกในครอบครัวให้ความร่วมมือกับชุมชนในการจัดการโฮมสเตย์เป็นอย่างดี
6. บ้านนั้นควรเป็นสมาชิกของกลุ่ม ชมรม หรือสหกรณ์ ที่ร่วมกันจัดการโฮมสเตย์ของชุมชนนั้น

องค์ประกอบการจัดการที่พักแบบโฮมสเตย์ (Homestay Management)

การจัดกิจกรรมที่พักสัมผัสวัฒนธรรมชนบท ควรที่จะมีการรวมกลุ่มจัดตั้งในรูปของกลุ่ม/ชมรม/สหกรณ์ ซึ่งสมาชิกและคนในชุมชนจะต้องมีความเข้าใจ และมีส่วนร่วมในด้านการจัดการ

1. ด้านที่พัก ประกอบด้วย

- 1.1 โครงสร้างบ้านพักมีความมั่นคง
- 1.2 บ้านพักมีอากาศถ่ายเทได้สะดวก และแสงสว่างส่องเข้าไม่มีกลิ่นอับ มีหลังคาที่สามารถกันน้ำฝนได้
- 1.3 มีเตียงที่นอนสบาย
- 1.4 มีห้องอาบน้ำและส้วมที่สะดวก
- 1.5 มีการเปลี่ยนผ้าปูที่นอนและอุปกรณ์สำหรับการนอนทุกครั้ง
- 1.6 มีการกำจัดแมลงที่เป็นอันตรายต่อสุขภาพอยู่เสมอ
- 1.7 มีการดูแลสภาพแวดล้อมของบ้านพักอยู่เสมอ

บ้านพัก (Accommodation) แบบที่พักสำหรับนักท่องเที่ยว (Provision of Accommodation for Tourist) ความเต็มใจของสมาชิกในครอบครัวต่อการรับผู้มาเยือน บ้านพักมีโครงสร้างที่ดี ชุมชนมีสภาพแวดล้อมที่ดี ไม่ไกลจากเมืองหรือพื้นที่เทศกาลหรือสถานที่ท่องเที่ยว ควรมีสิ่งต่าง ๆ เหล่านี้เป็นพื้นฐาน อาทิ ที่นอน หรือเตียงนอน หมอน น้ำประปาหรือถ้าไม่มีควรมีแหล่งน้ำอื่น ๆ ห้องน้ำสะอาด มีความปลอดภัย

ความสะอาดของบ้าน

1. บ้านพักควรมีอากาศที่สามารถถ่ายเทได้สะดวก แสงสว่างสามารถส่องเข้ามาถึงปราศจากความชื้นไม่มีกลิ่นอับ มีหลังคาที่สามารถกันน้ำได้ดี ภายในห้องพักต้องได้รับการทำความสะอาดเป็นประจำ
2. ต้องมีการเปลี่ยนผ้าปูที่นอน และอุปกรณ์ส่วนตัวสำหรับผู้มาเยือนทุกครั้งหรือมีผู้มาเยือนใหม่เข้ามาพัก

3. ต้องหมั่นกำจัดแมลงที่เป็นอันตรายต่อสุขภาพอยู่เสมอ
4. เนื่องจากห้องน้ำจะเป็นห้องที่ผู้มาเยือนจะมาร่วมใช้ด้วย ดังนั้นต้องเตรียมอุปกรณ์ทำความสะอาด ส่วนตัวสำหรับผู้มาเยือน (กรณีที่แขกมิได้มีการเตรียมมา) และจะต้องมีการทำความสะอาดเป็นประจำ
5. ต้องหมั่นดูแลสภาพแวดล้อมของบ้านพักอยู่เสมอ

ห้องอาบน้ำห้องสุขา ควรดูแลให้สะอาด นักท่องเที่ยวใช้ร่วมกับเจ้าของบ้าน (ควรมีราวพาดผ้า กระจกชาละง์ ถึงทั้งกระจกชาละง์) เครื่องใช้อาบน้ำ เช่น ผ้าเช็ดตัว ผ้าขาวม้า อุปกรณ์ในห้องน้ำ บางบ้านอาจมีบริการให้ หากไม่มีก็ไม่จำเป็น เพราะนักท่องเที่ยวส่วนใหญ่ เตรียมของใช้ส่วนตัวมาบ้าง เมื่อเขารู้ว่าจะมาพักแบบโฮมสเตย์ การบริการผ้าอาบน้ำ ควรแจ้งให้นักท่องเที่ยวทราบ เพราะวัฒนธรรมตะวันตกเมื่อแขกไปเยือนเจ้าของบ้านจะมีบริการแขก (บ้านไทยสมัยใหม่จะมีบริการสำหรับรับแขก) รวมถึงวิธีการอาบน้ำด้วย เพราะคนไทยตักน้ำอาบ หากห้องน้ำมีฝักบัว มีเครื่องทำน้ำร้อนอาบ ก็ควรอธิบายวิธีการใช้ เพื่อป้องกันการใช้อุปกรณ์ไม่ถูกต้อง

ความปลอดภัย ความปลอดภัยถือว่าเป็นสิ่งสำคัญอีกประการหนึ่งที่นักท่องเที่ยวใช้เป็นองค์ประกอบในการตัดสินใจเดินทางเข้าร่วมกิจกรรมที่พึงเชิดวัฒนธรรมลักษณะสัมพันธ์ชนบท ดังนั้น ชมรม/กลุ่ม มวลสมาชิก ควรมีการจัดมาตรการรักษาความปลอดภัย สำหรับเหตุการณ์ที่ไม่พึงประสงค์เกิดขึ้น เช่น การจัดอบรมให้กับสมาชิกของชุมชนในการให้การป้องกันอุบัติเหตุต่าง ๆ หรือการแก้ไขหากเกิดอุบัติเหตุ การขอความร่วมมือจากเจ้าหน้าที่ตำรวจ หรือองค์การบริหารท้องถิ่นที่รับผิดชอบในพื้นที่ การจัดตั้งเวรยามของชุมชน เป็นต้น ทั้งนี้เจ้าของบ้านจึงต้องมีหน้าที่ในการรักษาความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินของผู้มาเยือนด้วย

ทรัพย์สินของนักท่องเที่ยว ต้องมีการดูแลและซ่อมแซมเสื้อผ้าต่าง ๆ อยู่ตลอดเวลา อาทิ ประตู หน้าต่าง ถ้าเห็นนักท่องเที่ยวไม่เก็บทรัพย์สินไว้ในที่ที่ปลอดภัย ต้องเข้าไปเตือน ถ้านักท่องเที่ยวลืมทรัพย์สินไว้ในบ้านพักหรือที่อื่น ๆ ภายหลังการเดินทางกลับ เจ้าของบ้านควรเก็บไว้ใน ที่ที่ปลอดภัยและพยายามติดต่อเจ้าของเพื่อมารับคืน

ความปลอดภัยของที่พัก สมาชิกในบ้านต้องสร้างความคุ้นเคยกับผู้มาเยือน เสมือนญาติสนิท และมีความรู้เรื่องสถานที่ในบ้านและชุมชนเป็นอย่างดี สมาชิกในบ้านต้องหมั่นตรวจตรา ดูแลความเป็นระเบียบเรียบร้อยภายในบ้านว่ามีความปลอดภัยหรือไม่ ญาติที่สำคัญต้องได้รับการเก็บรักษาและดูแลเป็นอย่างดี ทรัพย์สิน เงินสดต่าง ๆ ต้องเก็บไว้ในที่ที่ปลอดภัย สมาชิกทุกคนต้องคำนึงถึงเรื่องความปลอดภัยของความปลอดภัยตลอดเวลา

ด้านการรักษาความปลอดภัยของนักท่องเที่ยว ประกอบด้วย มีการจัดเวรยามดูแลความปลอดภัย มีเครื่องมือ และวิธีการสื่อสารกับเจ้าหน้าที่ เมื่อเกิดเหตุร้าย มีเครื่องมือสื่อสาร ตลอดจนการเคลื่อนย้ายที่เหมาะสม หรือกรณีนักท่องเที่ยวเจ็บป่วย มีการตักเตือนนักท่องเที่ยวเกี่ยวกับการเก็บรักษาทรัพย์สิน

ด้านกิจกรรมการการท่องเที่ยว ประกอบด้วย

- 1 มีกิจกรรมท่องเที่ยว เช่น เดินป่า ตกปลา ซึม้า ปีนเขา ขี่จักรยาน ฯลฯ
- 2 มีกิจกรรม ผักหัดศิลปหัตถกรรมพื้นบ้าน เช่น ทอผ้า จักสาน
- 3 มีกิจกรรมต้อนรับ ตามประเพณีของท้องถิ่น เช่น บายศรีสู่ขวัญ
- 4 มีกิจกรรมบันเทิง เช่น ดนตรี การเต้นรำ การแสดงพื้นบ้าน
- 5 มีกิจกรรมท่องเที่ยว ที่ไม่ทำลายสิ่งแวดล้อม

ด้านการบริหารจัดการและการบริการ ประกอบด้วย

- 1 มีการรวมกลุ่มชาวบ้าน จัดการในรูปแบบของชมรม หรือสหกรณ์ หรือกลุ่มชาวบ้าน
- 2 มีคณะกรรมการทำหน้าที่ บริหารโครงการ อย่างเป็นรูปธรรม
- 3 มีการกำหนดข้อปฏิบัติ สำหรับให้นักท่องเที่ยวปฏิบัติ เพื่อมิให้เกิดปัญหาที่ขัดต่อวัฒนธรรม จารีต ประเพณี ความเชื่อ ของชุมชน
- 4 มีระบบการจองบ้านพักล่วงหน้า และลงทะเบียน เพื่อให้ทราบข้อมูลเกี่ยวกับนักท่องเที่ยว
- 5 มีรายละเอียดเกี่ยวกับค่าธรรมเนียมและบริการต่าง ๆ ให้นักท่องเที่ยวทราบชัดเจน
- 6 มีข้อมูลกิจกรรมท่องเที่ยวละเอียดให้นักท่องเที่ยวเลือก
- 7 ชุมชนไม่หวังจะสร้างรายได้ จาก Home Stay อย่างเดียว และต้องไม่มีผลกระทบต่ออาชีพดั้งเดิมของชุมชน
- 8 มีผู้นำเที่ยวหรือมัคคุเทศก์ ที่เป็นคนท้องถิ่น

ด้านสภาพแวดล้อม ประกอบด้วย

- 1 มีแหล่งโบราณคดี โบราณสถาน ประวัติศาสตร์
- 2 มีแหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติ
- 3 มีการดูแลรักษาสภาพแวดล้อมอยู่เสมอ
- 4 มีสถานพยาบาล ไปรษณีย์ และธนาคาร อยู่ไม่ไกลเกินไป
- 5 พื้นที่หลัก ยังคงสภาพเดิม ของชุมชนท้องถิ่น รักษาวัฒนธรรม และประเพณีเก่าแก่

ด้านมูลค่าเพิ่ม ประกอบด้วย

- 1 มีร้านขายของที่ระลึก
- 2 มีผลิตภัณฑ์โดยชาวบ้าน และใช้วัตถุดิบในท้องถิ่นผลิต
- 3 มีโอกาสได้เผยแพร่วัฒนธรรมของชุมชน
- 4 มีโอกาสในการพัฒนาศักยภาพ ของชุมชน ในด้านการให้บริการที่ประทับใจ

ด้านการส่งเสริมการตลาด และการประชาสัมพันธ์ ประกอบด้วย

- 1 มีคู่มือการท่องเที่ยวเป็นของตนเอง
- 2 มี Website เผยแพร่ข้อมูล การท่องเที่ยว

- 3 มีรายชื่อ อยู่ในคู่มือการท่องเที่ยว Home Stay ของกระทรวง
- 4 มีแผนที่ แสดงที่พัก และเส้นทางไปยังแหล่งท่องเที่ยว
- 5 มีตารางกิจกรรม ที่หลากหลาย ให้เลือก

โหมสเตย์กับการเชื่อมโยงกับการท่องเที่ยว

กิจกรรมการท่องเที่ยวในหมู่บ้านโหมสเตย์ เป็นการท่องเที่ยวที่ใช้ทรัพยากรการท่องเที่ยวที่ประหยัดที่สุด ก่อให้เกิดผลกระทบน้อยที่สุดต่อสิ่งแวดล้อมและชุมชน ได้แก่กิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ กิจกรรมการท่องเที่ยวเพื่อสุขภาพ กิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงเกษตร ซึ่งกิจกรรมส่วนใหญ่จะมีการดำเนินการโดยชุมชน

สิ่งที่นักท่องเที่ยวต้องการจากการพักโหมสเตย์คือ

1. มีที่นอนที่สะอาด และสบายในราคาสมเหตุสมผล
2. มีห้องน้ำ-ห้องส้วม ที่สะอาด
3. อาหารพื้นบ้านง่ายๆ แต่ปรุงมาอย่างดี
4. มีวิวทิวทัศน์และธรรมชาติของชนบทที่สวยงาม
5. มีเรื่องราวประวัติศาสตร์และวัฒนธรรมของท้องถิ่น
6. มีกิจกรรมการท่องเที่ยวในพื้นที่
7. มีสินค้าของที่ระลึกที่เป็นเอกลักษณ์และเป็นฝีมือของคนในท้องถิ่น
8. อาจมีการถ่ายทอดวัฒนธรรมโดยผ่าน ระบายรำฟ้อน บทเพลง
9. ดูแลความปลอดภัยของนักท่องเที่ยวเป็นสำคัญ
10. ความเป็นมิตรและรอยยิ้มของเจ้าบ้านและคนในท้องถิ่น

ปัญหาและผลกระทบจากกิจกรรมโหมสเตย์ในประเทศไทยมีดังนี้

1. ระดับการบริการและความไม่พร้อมของเจ้าบ้านในการรับนักท่องเที่ยว
2. ปัญหาการทำลายสิ่งแวดล้อม
3. ปัญหาความแตกแยกของชุมชน หรือความขัดแย้ง
4. ปัญหาความขัดแย้งทางสังคมและวัฒนธรรมระหว่างแขกผู้มาพักกับเจ้าบ้าน

5. ปัญหาความบิดเบือนทางวัฒนธรรม ประเพณีและพิธีกรรมท้องถิ่น
6. ปัญหาความปลอดภัย (ทั้งสำหรับแขกผู้มาพักและเจ้าบ้านเอง)
7. ปัญหาการเปลี่ยนแปลงภายในครอบครัว
8. ปัญหาความไม่ชัดเจนของนโยบายของหน่วยงานของรัฐที่เกี่ยวข้องในพื้นที่
9. ปัญหาด้านภาษาและการสื่อสาร

การป้องกันและจัดการปัญหา ควรมีการดำเนินการดังต่อไปนี้

1. มีความรู้เกี่ยวกับการจัดการทรัพยากรแบบยั่งยืน รู้เกี่ยวกับการจัดการนักท่องเที่ยว
2. ชุมชนสามารถจัดการตัวเองได้ ไม่มีปัญหาความขัดแย้งภายใน
3. ชุมชนท้องถิ่นไม่ควรมุ่งที่ยึดกิจกรรมโฮมสเตย์เป็นอาชีพหลัก
4. กระจายผลประโยชน์ที่ได้รับจากการทำโฮมสเตย์ ไปยังสมาชิกชุมชน

ทุกคนอย่างทั่วถึง

5. อาศัยการออกแบบมาช่วยในการกำหนดพื้นที่ใช้สอยและป้องกัน

ผลกระทบ โดยควรมีพื้นที่หวงห้ามที่ไม่อนุญาตให้นักท่องเที่ยวเข้าไป

6. ชุมชนต้องมีความเข้มแข็ง

กลุ่มนักท่องเที่ยวเป้าหมายในที่พักแบบ โฮมสเตย์เป็นกลุ่มหนึ่งของตลาดการท่องเที่ยวในชนบท

ถือเป็นส่วนหนึ่งของนักท่องเที่ยวระดับกลาง (Middle ground) มีลักษณะเฉพาะคือเป็นนักท่องเที่ยวอิสระ มีความต้องการและความสนใจที่หลากหลาย มีกำลังซื้อสูง เป็นนักศึกษา นักเรียนรู้และหาประสบการณ์ นักท่องเที่ยวที่มีความรู้ต้องการใกล้ชิดและได้สัมผัสกับธรรมชาติที่สวยงามนักท่องเที่ยวมีโอกาสที่จะได้พบปะชุมชนท้องถิ่นและแลกเปลี่ยนเรียนรู้วัฒนธรรมที่แตกต่างกัน

การปฏิบัติตัวของนักท่องเที่ยว วิธีการปฏิบัติตัว

1. ไม่ควรคาดหวังหรือเรียกร้องสิ่งที่ไม่ใช่หรือสิ่งอำนวยความสะดวกที่เกินความจำเป็น
2. ไม่ควรแสดงออกซึ่งพฤติกรรมใดๆ ที่เป็นการดูถูก ดูหมิ่น หรือเหยียดหยาม ประเพณี หรือวัฒนธรรมของชุมชน
3. ปฏิบัติตามคำแนะนำของผู้ที่นำเที่ยวชมหมู่บ้านหรือแหล่งท่องเที่ยวต่างๆ

4. เคารพสิทธิของเจ้าของบ้าน ไม่ส่งเสียงดังรบกวน หรือจัดกลุ่มเฮฮา ต้มของมีนเมา
5. จัดบันทึกรายละเอียดเกี่ยวกับชุมชนท้องถิ่น ประเพณี วัฒนธรรม ที่น่าสนใจ เพื่อเป็นความรู้ ความทรงจำ

ดัชนีชี้วัดคุณภาพมาตรฐานโฮมสเตย์

มาตรฐานที่ 1 ด้านที่พัก

1.1 ลักษณะบ้านพักที่เป็นสัดส่วน

- เป็นบ้านของเจ้าของที่แบ่งปันที่นอน หรือห้องนอน อย่างเป็นสัดส่วน หรืออาจปรับปรุง ต่อเติมที่พัก ที่ติดกับบ้านเดิมเพื่อใช้เป็นที่นอนหรือห้องนอนเป็นสัดส่วน

1.2 ที่พักที่นอนสะอาด และสบาย

- มีที่นอนสำหรับนักท่องเที่ยวอาจเป็นเตียง ฟูก หรือเสื่อ และมีมุ้ง หรือมุ้งลวดเพื่อป้องกันยุงและแมลง

- มีเครื่องนอน อุปกรณ์ที่ใช้บน ผ้าปู หมอน ปลอกหมอน ผ้าห่ม และได้รับการทำความสะอาดทุกครั้งที่มีการเปลี่ยนนักท่องเที่ยว และเปลี่ยนเครื่องนอนตาม

ความเหมาะสมในกรณีที่นักท่องเที่ยวพักหลายวัน

- มีราวตากผ้าหรือที่เก็บเสื้อผ้า

1.3 ห้องอาบน้ำและห้องส้วมที่สะอาดมิดชิด

- มีความปลอดภัย มีที่ล็อคประตูอยู่ในสภาพใช้งานได้ดี มีความมิดชิด

- มีขนาดของห้องน้ำที่เหมาะสม มีอากาศถ่ายเทได้สะดวก

- มีการแยกชั้นสำหรับตักอาบน้ำ

- น้ำที่ใช้มีความสะอาด อาจเป็นประปาหมู่บ้าน ประปาภูเขา หรือน้ำดิบที่ปล่อยไว้ระยะหนึ่งและแกว่งสารส้ม

- มีถังขยะในห้องน้ำ

1.4 มุมพักผ่อนภายในบ้านหรือในชุมชน

- มีมุมพักผ่อน ที่สงบ สบายภายในบ้านหรือบริเวณโดยรอบที่สามารถนั่ง นอนและมีบรรยากาศผ่อนคลาย เช่น ลานบ้าน ใต้ต้นไม้ ศาลาหน้าบ้าน

- มีการดูแลบริเวณรอบบ้าน เช่น สวนครัว ต้นไม้ ไม้ดอกไม้ประดับ ร่องน้ำ ให้สะอาด ปราศจากขยะ

มาตรฐานที่ 2 ด้านอาหารและโภชนาการ

2.1 ชนิดของอาหาร และวัตถุดิบที่ใช้ประกอบอาหาร

- มีปริมาณ และประเภทอาหารที่เหมาะสม

- ผลิตโดยใช้วัตถุดิบในท้องถิ่น ไม่ซื้ออาหารหรือกับข้าวถุง

- มีการปรุงอาหารอย่างถูกสุขอนามัย

2.2 น้ำดื่มที่สะอาด

- มีที่เก็บน้ำ / ภาชนะเก็บน้ำที่สะอาดไม่มีตะกอน มีฝาปิดมิดชิด

- มีน้ำดื่มที่สะอาด ผ่านกระบวนการทำความสะอาด

2.3 ภาชนะที่บรรจุอาหารที่สะอาด

- มีภาชนะที่เกี่ยวข้องกับอาหาร เช่น ถ้วย ชาม จาน ช้อน ช้อนกลาง ทัพพี โถข้าวที่สะอาด ไม่มีคราบ และกลิ่นคาว กลิ่นอับ

2.4 ห้องครัว และอุปกรณ์ที่ใช้ในครัว มีความสะอาด

- ครัวอาจอยู่ในบ้าน หรือแยกจากตัวบ้านก็ได้ และมีการดูแลความสะอาดอยู่เสมอ
- มีอุปกรณ์การเก็บ เครื่องปรุง วัตถุดิบ ที่สะอาดสามารถป้องกันเชื้อโรคและสิ่งสกปรก เช่น มีที่เก็บมิดชิด ที่แขวนหรือมีฝาชีครอบหรือคลุมผ้าสะอาด
- มีการจัดการขยะที่ถูกสุขอนามัย

มาตรฐานที่ 3 ด้านความปลอดภัย

3.1 การเตรียมความพร้อมเกี่ยวกับการปฐมพยาบาลเบื้องต้น

- มีแนวทางปฏิบัติเพื่อการช่วยเหลือเบื้องต้น เมื่อนักท่องเที่ยวเกิดเจ็บป่วย หรือได้รับอุบัติเหตุ
- มียาสามัญประจำบ้าน ที่อยู่ในสภาพใช้ได้ทันที (ยังไม่หมดอายุ)
- เจ้าของบ้านควรซักถามถึงโรคประจำตัวหรือบุคคลที่ติดต่อกับนักท่องเที่ยวในกรณีเกิดเหตุฉุกเฉินกับนักท่องเที่ยว

3.2 การจัดระบบ ดูแลความปลอดภัย

- มีการแจ้งให้ผู้ใหญ่บ้านหรือกำนันรับทราบ ขณะมีนักท่องเที่ยวในบ้าน เพื่อขอความร่วมมือในการดูแลรักษาความสงบ ความปลอดภัย
- มีการจัดเวรยามดูแลรักษาความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน เช่น รถยนต์
- เมื่อมีเหตุร้ายต้องมีเครื่องมือสื่อสารติดต่อกับหน่วยงานที่รับผิดชอบโดยตรงได้

มาตรฐานที่ 4 ด้านอธยาศัยไมตรีของเจ้าของบ้าน และสมาชิกในครัวเรือน

4.1 การต้อนรับและสร้างความคุ้นเคย

- มีการแนะนำนักท่องเที่ยวเกี่ยวกับสมาชิกในครัวเรือนทุกคน เพื่อรู้จักและเรียนรู้วิถีชีวิตของเจ้าของบ้านผ่านกิจกรรมต่าง ๆ เช่น เก็บผักสวนครัวร่วมกัน ทำกับข้าวร่วมกัน รับประทานอาหารร่วมกัน เป็นต้น

4.2 การสร้างกิจกรรมแลกเปลี่ยนเรียนรู้ในวิถีชีวิตของชุมชน

- เจ้าของบ้านมีการใช้รูปภาพหรือกิจกรรมต่าง ๆ เช่น การไปไร่-นา ออกทะเล เก็บใบชา ทอผ้า จักสาน เป็นต้น เพื่อนำไปสู่การแลกเปลี่ยนเรียนรู้ในวิถีชีวิต ประวัติศาสตร์ ประเพณี วัฒนธรรม กับนักท่องเที่ยว อย่างเหมาะสม

มาตรฐานที่ 5 ด้านรายการนำเที่ยว

5.1 มีรายการนำเที่ยวที่ชัดเจนสำหรับนักท่องเที่ยว ซึ่งต้องผ่านการยอมรับจากชุมชน

- มีการวางแผนโปรแกรมการท่องเที่ยวร่วมกันของชุมชนและกลุ่มโฮมสเตย์ เพื่อการกระจายรายได้ให้

เกิดขึ้นในแต่ละหมู่บ้านหรือแต่ละกลุ่มกิจกรรม

- มีโปรแกรมการท่องเที่ยวที่เผยแพร่สู่สาธารณะและนักท่องเที่ยวที่ชัดเจน สอดคล้องกับสภาพความเป็นจริงของชุมชน

5.2 ข้อมูลกิจกรรมท่องเที่ยว

- มีข้อมูลรายละเอียดกิจกรรมในโปรแกรมการท่องเที่ยวที่หลากหลายแตกต่างกันตามภูมิศาสตร์ สังคม วัฒนธรรม เพื่อให้นักท่องเที่ยวตัดสินใจเลือกได้

5.3 เจ้าของบ้านเป็นมัคคุเทศก์ท้องถิ่น หรือประสานงานให้มัคคุเทศก์ท้องถิ่นนำเที่ยว

- กลุ่มหรือเจ้าของบ้านเป็นผู้นำเที่ยวเพื่อให้ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับทรัพยากร สิ่งแวดล้อม วัฒนธรรม ศิลปะ สถาปัตยกรรม การแสดง ความเชื่อ ค่านิยม

ภายในชุมชนแก่นักท่องเที่ยว

- มีการจัดทำสื่อ เช่น สิ่งพิมพ์ รูปภาพ ภาพวาด เพื่อการเรียนรู้ของนักท่องเที่ยว

มาตรฐานที่ 6 ด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

6.1 ชุมชนมีแหล่งท่องเที่ยวภายในชุมชน หรือแหล่งท่องเที่ยวใกล้เคียง

- มีแหล่งดึงดูดความสนใจของนักท่องเที่ยวซึ่งอาจเป็นแหล่งธรรมชาติ เช่น แม่น้ำ ภูเขา หรือแหล่งท่องเที่ยวที่มนุษย์สร้างขึ้น เช่น วัดเจดีย์ เป็นต้น

หรือใช้แหล่งท่องเที่ยวใกล้เคียงเป็นส่วนหนึ่งของโปรแกรมการท่องเที่ยว

6.2 การดูแลรักษาแหล่งท่องเที่ยว

- ชุมชนมีกฎ กติกา การใช้ทรัพยากรการท่องเที่ยวที่ชัดเจน เพื่อให้การใช้ประโยชน์เป็นไปอย่างยั่งยืน เช่น ปริมาณนักท่องเที่ยวที่ชุมชนรองรับได้ การไม่เก็บพันธุ์พืชออกจากป่า เป็นต้น

- มีกิจกรรมที่สัมพันธ์กับการฟื้นฟู อนุรักษ์แหล่งท่องเที่ยวในหลากหลายรูปแบบ เช่น การปลูกป่า การจัดค่ายอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมสำหรับเยาวชน

6.3 แผนงานหรือมาตรการลดผลกระทบจากการท่องเที่ยวและลดสถานะโลกร้อน

- องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ชุมชนและกลุ่มโฮมสเตย์มีแผนงาน มาตรการ และแนวทางปฏิบัติในการจัดการขยะอย่างถูกวิธี เช่น การแยกขยะ ไม่เผาขยะ

6.4 มีกิจกรรมในการลดผลกระทบจากการท่องเที่ยวเพื่อการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม และลดสถานะโลกร้อน

- เน้นใช้ทรัพยากรธรรมชาติในท้องถิ่น เช่น ห่อข้าวด้วยวัสดุที่มาจากธรรมชาติ

- มีกิจกรรมที่ลดการใช้ทรัพยากรอย่างสิ้นเปลือง เช่น ใช้จักรยานแทนการใช้รถ ใช้เรือพายแทนการใช้เครื่องยนต์ หรือการใช้หลอดประหยัดไฟในครัวเรือน

มาตรฐานที่ 7 ด้านวัฒนธรรม

7.1 การดำรงรักษาไว้ซึ่งวัฒนธรรมประเพณีท้องถิ่น

- มีบ้านเก่า หรือบ้านที่แสดงถึงวัฒนธรรมดั้งเดิม เพื่อสร้างความสนใจแก่นักท่องเที่ยว
- มีการรวบรวมองค์ความรู้ด้านวัฒนธรรมท้องถิ่น เพื่อนำสู่การเผยแพร่ที่ถูกต้องแก่นักท่องเที่ยว
- ชุมชนและโรงเรียนมีแผนงานฟื้นฟู อนุรักษ์ และถ่ายทอดวัฒนธรรม ศิลปะ และการละเล่นพื้นบ้าน
- ผู้แสดงทางวัฒนธรรม และผู้ที่เกี่ยวข้องมีส่วนร่วมในการวางแผนเนื้อหา รูปแบบ และการนำเสนออย่าง

ภาคภูมิใจ

7.2 การรักษาวินัยชีวิตชุมชนคงไว้เป็นกิจวัตรปกติ

- มีการดำเนินวิถีชีวิตที่เป็นปกติ เช่น การตักบาตร การทำบุญที่วัด การไหว้ศาลปู่ตา เป็นต้น ไม่ควรเปลี่ยนแปลงหรือจัดทำใหม่ เพื่อตอบสนองความต้องการของนักท่องเที่ยว

มาตรฐานที่ 8 ด้านการสร้างคุณค่าและมูลค่าของผลิตภัณฑ์

8.1 ผลิตภัณฑ์จากชุมชน เพื่อเป็นของที่ระลึก ของฝากหรือจำหน่ายแก่นักท่องเที่ยว

- มีผลผลิตหรือผลิตภัณฑ์ชุมชนหรือชุมชนสามารถนำมาจำหน่ายแก่นักท่องเที่ยวได้ทั้งเป็นของบริโภค สิ่งประดิษฐ์ เสื้อผ้า สิ่งทอ ของที่ระลึก โดยใช้วัสดุ และวัตถุดิบท้องถิ่นเป็นหลัก

8.2 ผลิตภัณฑ์ที่สร้างคุณค่าและมูลค่าที่เป็นเอกลักษณ์ของชุมชน

- มีการนำเอาความรู้/ภูมิปัญญาท้องถิ่นมาจัดกิจกรรมการเรียนรู้ เพื่อให้คนในชุมชนเกิดความภาคภูมิใจในท้องถิ่นของตน พร้อมกันนั้นก็สามารถจัดทำเป็นกิจกรรมการท่องเที่ยวได้ เช่น การสอนทอผ้า การจักสาน การละเล่นต่าง ๆ และการแสดงพื้นบ้าน

มาตรฐานที่ 9 ด้านการบริหารของกลุ่มโฮมสเตย์

9.1 การรวมกลุ่มของชาวบ้าน

- การบริหารจัดการต้องเป็นการรวมกลุ่มโดยการมีส่วนร่วมของชุมชน สมาชิกกลุ่ม และชุมชน ต้องมีความรู้ ความเข้าใจ แนวคิด หลักการ วัตถุประสงค์ วิธีการของโฮมสเตย์

9.2 คณะกรรมการกลุ่มโฮมสเตย์

- มีการเลือกตั้งคณะกรรมการบริหารงาน ได้แก่ ประธาน รองประธาน เภรัญญิก และกรรมการฝ่ายต่าง ๆ ตามความเหมาะสมของแต่ละชุมชน

- คณะกรรมการทุกคน ต้องมีความรู้ ความเข้าใจในปรัชญาหลักการ ขั้นตอน วิธีการทำงานของโฮมสเตย์ตามบทบาทหน้าที่ ที่แต่ละคนได้รับมอบหมาย

9.3 กฎ กติกา การทำงานของคณะกรรมการ

- มีกฎ กติกา วาระการทำงาน การทำงานร่วมกันของคณะกรรมการ เช่น การจัดประชุมอย่างต่อเนื่องก่อนจะรับนักท่องเที่ยว และหลังรับนักท่องเที่ยวหรือจัดประชุมประจำเดือน

- มีการจัดสรรเงินรายได้เข้าส่วนกลางของชุมชนเพื่อสาธารณะประโยชน์ของชุมชน
- มีแนวทางในการทำงานของคณะกรรมการตามหลักเกณฑ์ต่อไปนี้

- มีหลักเกณฑ์การเปิดรับสมาชิกโฮมสเตย์
- มีการกำหนดขีดความสามารถในการรองรับนักท่องเที่ยว
- มีรายละเอียดกิจกรรมการท่องเที่ยว การให้บริการ และราคา
- มีแนวปฏิบัติในการจองบ้านพัก และการชำระเงินล่วงหน้า

มีแนวปฏิบัติของกลุ่ม เช่น การต้อนรับร่วมกัน การให้ข้อมูล การจัดลำดับกิจกรรม การดูแลความปลอดภัย การติดตาม และประเมินผล เป็นต้น

9.4 มีการจ่ายผลประโยชน์อย่างเป็นธรรม

- มีแนวปฏิบัติหมุนเวียนการให้บริการ เช่น บ้าน รถ เรือ มัคคุเทศก์ เป็นต้น
- มีระบบการคิดราคาที่เป็นที่ยอมรับของกลุ่ม
- มีการจัดสรรรายได้เข้ากองทุนชุมชน

9.5 ระบบการจองการลงทะเบียนและการมัดจำล่วงหน้า

- มีระบบการจองล่วงหน้า
- มีการลงทะเบียนนักท่องเที่ยวเพื่อเป็นข้อมูลในการเตรียมการและให้บริการแก่นักท่องเที่ยว
- มีการชำระเงินล่วงหน้า ในอัตราส่วนที่ทางกลุ่มเป็นผู้กำหนด

9.6 รายละเอียดของค่าธรรมเนียมและบริการต่าง ๆ ที่ชัดเจน และเป็นปัจจุบัน

- มีการระบุค่าธรรมเนียมและค่าบริการต่าง ๆ ที่ชัดเจนและเป็นปัจจุบันไว้ในข้อมูลการประชาสัมพันธ์ เช่น ค่าที่พัก ค่าอาหาร ค่าน้ำเที่ยว ซึ่งอาจจะคิดเป็นรายคนหรือคิดในลักษณะเหมาจ่าย เป็นต้น

มาตรฐานที่ 10 ด้านประชาสัมพันธ์

10.1 เอกสาร สื่อสิ่งพิมพ์ ประชาสัมพันธ์การท่องเที่ยวของชุมชน

- มีคู่มือ แผ่นพับ แผนที่การเดินทาง โปรแกรมการท่องเที่ยว กิจกรรมการท่องเที่ยว ราคาและสถานที่ติดต่อ

10.2 แผนการเผยแพร่ประชาสัมพันธ์

- มีเป้าหมาย แผนงาน การเผยแพร่ ประชาสัมพันธ์กับกลุ่มเป้าหมายที่ชัดเจน

แนวโน้มความเป็นไปได้ในการดำเนินธุรกิจที่พัก

แนวโน้ม (Trend) การเปลี่ยนแปลงในเรื่องใดเรื่องหนึ่งที่เกิดขึ้นในอนาคต อันเป็นผลมาจากปัจจัยพื้นฐานในปัจจุบัน เช่น อัตราการแลกเปลี่ยนเงินบาทกับเงินดอลลาร์สหรัฐ แนวโน้มการขยายตัวทางด้านเศรษฐกิจในปีหน้า

แนวโน้มหรือสภาวะการณ์การเปลี่ยนแปลงต่างๆ ไม่ได้เกิดโดยบังเอิญอย่างไม่มีเหตุผล แต่เป็นสิ่งที่เป็ผลมาจากสภาพการณ์และปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับเรื่องนั้นๆ

1. ทำให้ผู้ประกอบการและผู้บริหารโรงแรม ทราบทิศทางการเปลี่ยนแปลงต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินธุรกิจโรงแรมและธุรกิจที่เกี่ยวข้องกับธุรกิจโรงแรม เช่น ธุรกิจการนำเที่ยว การคมนาคมขนส่ง
2. สามารถกำหนดบทบาทของธุรกิจตนเองให้สอดคล้องกับแนวโน้มการเปลี่ยนแปลง
3. สามารถกำหนดและจัดทำแผนงานการดำเนินธุรกิจได้อย่างมีประสิทธิภาพ ทันทต่อการเปลี่ยนแปลง ซึ่งทำให้เกิดการสร้างโอกาสและความได้เปรียบในเชิงธุรกิจ
4. ช่วยให้องค์กรที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินธุรกิจโรงแรมทั้งภาครัฐและเอกชน สามารถกำหนดนโยบายและมาตรการในการส่งเสริมและสนับสนุนการดำเนินธุรกิจให้มีประสิทธิภาพ
5. ช่วยสร้างจิตสำนึกและความตระหนัก มีการเตรียมความพร้อมกับการเปลี่ยนแปลงอย่างมีระเบียบแบบแผน ปรับปรุงการดำเนินงานต่างๆ ให้เป็นไปในแนวทางที่เหมาะสม ตอบสนองการเปลี่ยนแปลงต่างๆ ที่เกิดขึ้นในอนาคตได้อย่างมีประสิทธิภาพ
6. พื้นฐานของการดำเนินธุรกิจโรงแรมขึ้นอยู่กับจำนวนนักท่องเที่ยวเป็นสำคัญ ในกรณีที่จำนวนนักท่องเที่ยวมีมาก การดำเนินธุรกิจโรงแรมก็มักจะเป็นไปด้วยดี แต่ในกรณีที่นักท่องเที่ยวมีน้อย การดำเนินธุรกิจโรงแรมก็มักจะมีปัญหา

ลักษณะปัญหาในการดำเนินธุรกิจโรงแรม

1. ปัญหาผลประกอบการตกต่ำ คือ ธุรกิจโรงแรมไม่สามารถสร้างผลกำไรหรือขายห้องพักและบริการได้ตามเป้าหมายที่กำหนด
2. ปัญหาการแข่งขัน ด้านราคา ด้านการจัดกิจกรรมพิเศษ ด้านนโยบายของรัฐ
3. ปัญหาการลดราคาห้องพักและบริการ
4. ปัญหาด้านบุคลากร
5. ปัญหาโครงสร้างพื้นฐาน

6. ปัญหาด้านการเปลี่ยนแปลง

- ผู้มารับบริการแต่ละคนมีความต้องการที่แตกต่างกัน เช่นต้องการที่เล่นกีฬา ที่บริการพิเศษสำหรับเด็ก
- การเปลี่ยนแปลงทางสังคมวัฒนธรรม แสวงหาความบันเทิง การทำกิจกรรมต่างๆ
- การเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจ ภาวะเศรษฐกิจตกต่ำ การว่างงาน ประชาชนมีรายได้น้อย
- การเปลี่ยนแปลงทางการเมือง
- การเปลี่ยนแปลงทางเทคโนโลยี

งานกลุ่ม

1. ให้แต่ละกลุ่มไปศึกษาเกี่ยวกับ Homestay ในแต่ละภาคต่างๆ ในประเทศไทยที่ได้รับมอบหมาย มากลุ่มละ 3 แห่ง พร้อมการอธิบายและนำเสนอแลกเปลี่ยน
2. ให้หาบทความเกี่ยวกับแนวโน้มธุรกิจโรงแรมไทยเพื่อวิเคราะห์การจัดการโรงแรมที่เกิดขึ้นในอนาคต
3. ให้หาที่พักรูปแบบใหม่ที่เกิดขึ้นเป็นรูปแบบพิเศษ ที่คุณคิดว่าเป็นความคิดใหม่ เน้นที่ความแปลก เพื่อการดึงดูดนักท่องเที่ยว พร้อมบอกเหตุผล มากลุ่มละ 2 แห่ง